

קרן עזריאלי הינה עמותה א-פוליטית. בהתאם, התכנים של העבודות המוצגות בתחרות פרס דוד עזריאלי לפרויקט סטודנטים לאדריכלות – הינם על דעת הסטודנטים המציגים בלבד.

דבר דנה עזריאלי, יו"ר קרן עזריאלי ישראל

סטודנטים יקרים, בוגרים, סגל אקדמי, אדריכלים ושוחרי אדריכלות בישראל,

פרס דוד עזריאלי לפרויקט סטודנטים לאדריכלות פוגש את האדריכלים הצעירים בנקודת ציון חשובה בחייהם המקצועיים, בה פרק התיאוריה פוגש את פרק הפרקטיקה, ומוקיר אותם על פרויקט הגמר והחלום – להטביע חותם אישי על המרחב הציבורי, הסביבה, החברה והשיח הציבורי.

במהלך השנים הפך הפרס לנדבך מוכר בחמשת המוסדות ללימודי אדריכלות בישראל וראשי בתי הספר רואים בו אות יוקרתי לעידוד מצוינות בקרב הסטודנטים. הפרויקטים הסופיים המועמדים לזכייה הינם הטובים שבמכלול עבודות הסטודנטים, ומגלמים בתוכם את הידע הנרחב שרכשו הסטודנטים בשנות לימודיהם.

כבשנים קודמות, קרן עזריאלי קנדה-ישראל מעניקה שלושה פרסים כספיים נדיבים לשלושת הזוכים – פרס ראשון בסך 60,000 ש"ח, פרס שני בסך 25,000 ש"ח ופרס שלישי בסך 10,000 ש"ח.

פרס דוד עזריאלי מציין ומברך לא רק את הזוכים בו, אלא את כל הסטודנטים שהגישו עבודות והתמודדו על מקום בתחרות. אני תקווה כי מסורת זו תמשיך לתרום ליוצרים הצעירים ולקהילה האדריכלית למשך שנים רבות.

כל טוב ובהצלחה,

דנה עזריאלי

יושבת ראש, קרן עזריאלי ישראל

אדריכל גיימס פון קלמפרד, FAIA RIBA יו"ר חבר השופטים ומרצה אורח

תואר שני באדריכלות, אוניברסיטת פרינסטון
תואר שני במדעי הרוח, מכללת טריניטי, קיימברידג', בריטניה
תואר ראשון במדעי הרוח, היסטוריה וספרות, אוניברסיטת הרווארד

גיימס פון קלמפרד הוא נשיא ומעצב ראשי במשרד קון, פדרסן, פוקס ושות', שבו התחיל את דרכו כאדריכל צעיר בשנת 1983. עבודתו כוללת פרויקטים מגוונים – החל מבית פרטי וכלה בעיר שלמה, והוא משקיע בכל פרויקט, קטן כגדול, משלב הרעיון ועד לסיום הפרויקט. כנשיא החברה, הוא אחראי על צוות המונה 650 אנשים, בשישה משרדים ברחבי העולם ולצד העיסוק בפרויקטים שלו עצמו, מוביל את קהילת המעצבים במשרד בבחינת סוגיות ומטרות אדריכליות משותפות. אחד מתחומי העניין המרכזיים בעבודתו של פון קלמפרד הוא התפקיד שממלאים בניינים גדולים במרחב העירוני. הוא חקר נושא זה בפרויקטים בולטים בעולם, ביניהם מרכז Jing An Kerry בשנגחאי, מגדל Lotte World Tower בסיאול, One Vanderbilt בניו יורק ופרויקט עירוב שימושים גדול בלוקסמבורג. בכל אחד מן הפרויקטים הללו נוצרת מערכת יחסים סימביוטית חזקה בין החלל המתוכנן לבין המרחב הציבורי.

העיצובים מבית היוצר של פון קלמפרד נודעים ביכולתם לחבר בין תכנון יעיל לבין עיצוב הרפתקני. התכנית עטורת הפרסים שיצר עבור המרכז המסחרי 66 Riverside שבטיאנג'ין, סין, מכניסה שוק סיני עירוני לתוך מבנה מעוקל גדל ממדים עם צלעות בטון. בשנת 2018, נבחר על ידי מוזיאון האדריכלות והעיצוב Chicago Athenaeum כחתן פרס האדריכלות האמריקאי.

פון קלמפרד הרצה באוניברסיטאות הרווארד, קולומביה, Tsinghua, Tongji, Yonsei והאוניברסיטה הלאומית בסיאול, ב-ESA בפריס, ב-AMO בליון וכן באוניברסיטת ייל, שבה לימד כפרופסור אורח על שם Eero Saarinen. בשנת 2015 נשא דברים בכנס הרביעי של חתני פרס נובל שהתקיים בהונג קונג בנושא קיימות גלובלית. פון קלמפרד הוא חבר במועצת המנהלים של Skyscraper Museum, ה-Storefront for Art and Architecture, וכן הפורום לעיצוב עירוני, ומכהן כנאמן של Bard College.

אדו' גיל שנהב

שותף בכיר בכנען שנהב אדריכלים, שותף ומייסד בחברה לפיתוח והתחדשות עירונית ויו"ר הפורום הישראלי לגורדי שחקים ובניה עירונית. CTBUH – ISRAEL המשרד עוסק בתכנון שכונות ומגדלי מגורים, בתי אבות, כפרי גמלאים ודיוור מוגן בארץ ובחול, וכמו כן בקידום פרויקטים של התחדשות עירונית במתווה של פינוי בינוי בחברה לפיתוח והתחדשות עירונית. בפורום CTBUH – ISRAEL משמש שנהב כיו"ר הסניף הישראלי של המועצה העולמית לגורדי שחקים ובניה עירונית, שהוא הגוף העולמי המקצועי המוביל בנושא תכנון, ניהול, בניית וייזום בניינים גבוהים.

פרופ' מוריה יעל

אדריכלית נופ ומעצבת עירונית בעלת תואר ראשון באדריכלות נופ מהטכניון ותואר שני מהפוליטכניק של קטלוגיה בברצלונה. מוריה שותפה מייסדת במשרד מוריה סקלי אדריכלות נופ ובסטודיו מא לאדריכלות ומחקר עירוני, המתמחה בתכנון פתוח ובעיצוב נופ עירוני. עבודות משרדה זכו במספר פרסים וביניהם פרס רכטר (2000) וציון לשבח במסגרת פרס קרוון (1996). במקביל לעשייה האדריכלית, עסקה מוריה בהוראה במוסדות אקדמיים שונים, שימשה כאוצרת שותפה בביאנלה לאדריכלות הנוף העירוני בבת-ים (2008-2010), בביאנלה לאדריכלות בוונציה בשנת 2004, בביאנלה לאדריכלות ברוטרדם בשנת 2006 ואוצרת שותפה בתערוכה 'רשות הרבים' במוזיאון תל אביב לאמנות בשנת 2003. כיום מוריה היא ראש המחלקה לעיצוב פנים מבנה וסביבה בפקולטה לעיצוב ע"ש עזריאלי בשנקר ובמקביל מ"מ דיקן הפקולטה לעיצוב.

אדו' וחל פלור

שותפה בכירה ומנהלת התכנון ביסקי מור סיון אדריכלים, שבו החלה את דרכה שנתיים לאחר סיום לימודיה. המשרד מתמחה בתכנון עירוני, מגורים, משרדים, מלונאות, בתי חולים ובפרויקטים בעירוב שימושים. פלור הובילה את המשרד לזכייה בתחרויות כגון מוזיאון הטבע בירושלים ופרויקט משולב של כ-200,000 מ"ר בסין. אחד מהישגיה המשמעותיים הוא הובלת תכנון אב טיפוס חדש ששינה את טיפולגיית המגורים הישראלית. רעיון זה קיבל ביטוי במגדלי אקירוב, YOO, פרישמן 46 ועוד. במקביל לעשייה האדריכלית עסקה פלור בהוראה במחלקה לעיצוב תכשיטים ובמחלקה לארכיטקטורה בבצלאל.

אדו' שי בוכמן

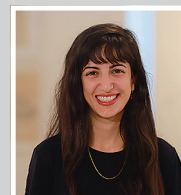
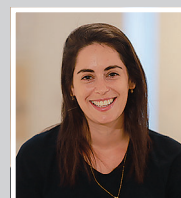
אדריכל ומתכנן ערים, עסק במשך כ-12 שנים בתפקידי תכנון שונים בעיריית תל-אביב-יפו. בתפקידו האחרון היה אחראי על התכנון באזורי המע"ר המרכזיים של העיר, כדוגמת פארק שרונה, הקריה הצבאית, אזור המע"ר הצפוני וכו'. בארבע וחצי השנים האחרונות משמש בוכמן כמנהל תכנון אסטרטגי בקבוצת עזריאלי. במסגרת תפקיד זה, הוא שותף לתכנון פרויקטים יזמיים בהיקף של למעלה ממיליון מ"ר, ביניהם מרכז שרונה, פרויקט הרחבת מרכז עזריאלי, עזריאלי טאון ועוד. בוכמן מחזיק בתואר B.Arch מטעם מכון פראט שבניו יורק ובתואר שני במדיניות ציבורית ותכנון עירוני מטעם אוניברסיטת תל אביב.

אדו' גבי בועז-עובד – מוביל חבר השופטים

גבי בועז-עובד בוגר בית הספר לאדריכלות ע"ש עזריאלי באוניברסיטת ת"א משנת 2000. פרויקט גמר לימודיו היה בין מצטייני המחזור. בשנת 2006 מונה להיות אדריכל קבוצת עזריאלי ובשנת 2015 מונה לתפקיד אדריכל ראשי ומנהל תכנון בקבוצת עזריאלי. בועז-עובד כיהן בעבר בסגל השופטים של פרס דוד עזריאלי לאדריכלות והשנה משמש כאדריכל מוביל של חבר השופטים.

בצלאל - אקדמיה לאומנות ועיצוב
ירושלים - המחלקה לארכיטקטורה

שם הפרויקט
קו כחול | על סף
הדיונה באשדוד

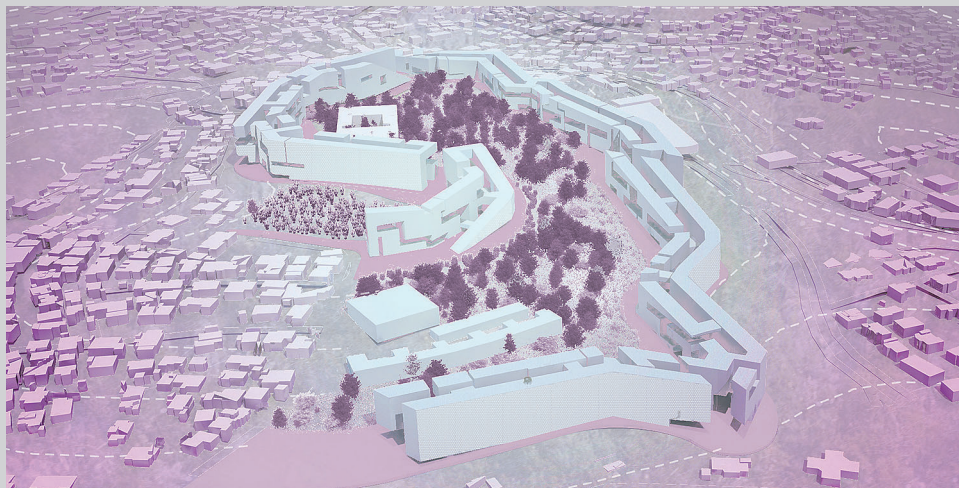
הפרויקט עוסק בסוגיית מרחבי הקצה העירוניים בישראל, באמצעות בחינה מחודשת של מערכת היחסים שבין אשדוד לדיונה ופיתוח שפה אדריכלית מקומית.

דיונה היא תצורת נוף ייחודית המתקיימת באזורים חוליים. לרוב מורכבת הדיונה משלושה מצבים של חול: מיוצב, מיוצב למחצה ונודד. שילוב שלושת המצבים האלו מייצר מערכת אקולוגית מורכבת ועשירה, שמשמשת כסביבת המחיה של מינים רבים של בעלי חיים וצמחים נדירים.

בקצה הדרום-מזרחי של אשדוד נמצאת "הדיונה הגדולה" - אחד השרידים המשמעותיים האחרונים של מערך הדיונות והחולות הנודדים, אשר עד קום המדינה התפרשו בכל אזור מישור החוף. כיום, על רקע "משבר הדיוור" והדרישה לבנות הרבה ומהר בכל חלקי הארץ, מיועדים שטחי הדיונה והחולות להפוך לרובע מגורים חדש, המורכב מביניה רוויה של מגדלי מגורים בצפיפות נמוכה ושטחי פארק נרחבים, בדומה לשכונות המשועתקות הנבנות בכל הארץ בעשור האחרון.

מתוך לימוד המערכות השונות הייחודיות לאשדוד ולמרחב הקצה שלה, הפרויקט מרכיב לקסיקון אדריכלי מקומי ומציע חלופה לתכניות המוצעות, המבוססת על מספר עקרונות מרכזיים:

- שינוי מתווה "הקו הכחול" בגבול הדרום-מזרחי של אשדוד והגדרה מחדש של קצה העיר באופן שאינו מהווה חוצץ אלא מאפשר קיום מערכת יחסים מורכבת וסימביוטית בין העיר והטבע.
- ריכוז עתודות הבנייה לאורך קו הגבול החדש, באזורים אשר רגישותם האקולוגית נמוכה.
- ציפוף משמעותי של הבנייה העתידית, לצורך ניצול מקסימלי של השטח, ויצירת מרקם עירוני עשיר ומגוון.
- התייחסות למרכיב המקומי במובנים של צורניות, חומריות, אקלים, טופוגרפיה, תרבות והיסטוריה.
- פיתוח אדריכלי מגוון, המושתת על ריבוי ולא על אוטומטיות ושכפול, ומאפשר פרשנויות שונות לסביבות המגורים.
- הנחת תשתית לניהול תנועת החול במגוון קני המידה של הפרויקט. החול משמש כמרכיב מוביל, המכיל בו בזמן אתגרים והזדמנויות יוצאי דופן לתכנון, הנובעים מתכונותיו וממאפייניו הייחודיים.
- עיצוב מרחב הקצה של אשדוד כמגוון סביבות מחיה ברמות שונות של קביעות ודינמיות: מיוצב, מיוצב למחצה ונודד.

02

אלון אקהויז

המרכז האקדמי ויצו חיפה -
המחלקה לארכיטקטורהשם הפרויקט
נצרת אי_לית

ישראל היא מדינה של קווים, הגדרות, הגבלות וגידורים. קו סטטוטורי הוא במהותו קו שקובע כללים וגבולות. בפרויקט אני בוחן מה קורה כאשר הופכים את הקו לנפח ומפיחים בו חיים חדשים, ונוצר מקום של מפגש ולא של הפרדה.

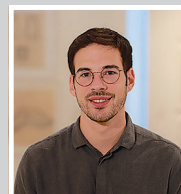
בלב העיר נצרת ישנה מובלעת אשר שייכת לעיר השכנה נצרת עילית. בשנת 1976 הועבר השטח לתחום השיפוט של נצרת עלית מסיבות לא ידועות, ומעולם לא הוחזר.

המובלעת, ששטחה כ-150 דונם, היא אזור ריק, זנוח ונשכח שבו רק בסיס צבאי פעיל ובית הבראה נטוש. זאת, בלב מרקם צפוף ובנוי, בעיר שאין לה לאן להתפתח וסובלת ממחסור בשטחים ציבוריים ירוקים. כיום אי אפשר לבנות בשטח, שמופיע בתכניות המתאר של שתי הערים כגוש חסר צבע, שימוש או התייחסות.

בבסיס הפרויקט ניצבת השאלה כיצד להתמודד עם הקו הסטטוטורי האבסורדי – קו שקוף, שאינו נראה לעיני מי שאינו בקיא בעולם התכנון, ואשר יוצר מציאות הזויה ומעוררת השתוממות.

אני מציע בינוי על הקו הסטטוטורי אשר יעניק לקו הבלתי נראה נפח. כיון שצורת הבינוי היא כצורתו של קו נפחי, מתקבל בינוי דמוי חומה, אשר מייצר מציאות חדשה: עולם פנימי בתוך החומה, השואב השראה מערים עתיקות בפרשנות עכשווית. במקביל נוצר בתוך הקו מרחב ירוק חדש, שעל אף השתייכותו לתחום השיפוט של נצרת עילית, בפועל מוגדר על ידי הבינוי בשטח נצרת ומשרת את הציבור שחי בה.

הפעולה של בניית חומה כמקום של חיים, חומה אשר יודעת לתקשר עם העיר, להיפרם ולהיפתח אליה, על קו שבמהותו מסמן הפרדה, היא בעיני דרך חדשה להתייחס לקונפליקט, אשר תמיד מתבטא בקו. זוהי פרשנות מחודשת למושג "חומה", ודרך חדשה להסתכל על קו סטטוטורי, בניסיון להתמודד עם הקונפליקט על אדמות הארץ – מה אם קווי ההפרדה יהפכו לקווים של חיים חדשים?

הפרויקט בוחן את יחסי אפריקה-ישראל ומגיב למגמות נאו-קולוניאליסטיות "ביבשת השחורה", דרך כינון תשתית רכבתית המיועדת למינוף היחסים באופן דו-כיווני ושוויוני.

תם מלחמת העולם השנייה וקץ השלטון הקולוניאליסטי הובילו לתקופת מעבר שבמהלכה זכו מדינות אפריקה בעצמאותן ובמקביל הוכרזה עצמאותה של מדינת ישראל. נרטיב היסטורי זה יצר מכנה אידאולוגי משותף המושתת על יסודות הדמוקרטיה, הסוציאליזם, עבודת כפיים ורוח הלאומיות.

מאז חוו מדינות אפריקה תהפוכות רבות: חילופי שלטון תכופים, פלישת מנגנונים קפיטליסטים ועליית כוחו של האסלאם הרדיקלי העיבו על היחסים אל-מול ישראל, כך שההיכרות ההדדית הוחלפה בחשדנות ועוינות. המשבר הגיע לשיאו עם פרוץ מלחמת ששת-הימים, שבעקבותיה מדינות אפריקה ראו בישראל אחת מסקטור "המדינות הכובשות". בשנות התשעים חודש הקשר הדיפלומטי הגלוי בין ישראל למדינות אפריקה. מאז ועד היום, מתמצה הנוכחות הישראלית באפריקה לכדי קשרי הון-שלטון כחלק מהגמה הנאו-קולוניאליסטית אשר מעוררת מחלוקת על היקף ההתערבות והשלכותיה.

על רקע זה, מציע הפרויקט קו רכבת הנמתח מישראל לעומקה של יבשת אפריקה על בסיס נהר הנילוס. המחסור בכבישים ובמסילות רכבת באפריקה נחשב לרעה החולה של היבשת, המכשילה רבות ממשומות הסיוע ומותירה אזורים רבים מבודדים. כינון תוואי הרכבת מבנה פלטפורמה לסחר ממוסד ונקי מאינטרסים פרטיים, הנגיש לפלח אוכלוסייה ושוק רחבים ומשמש כמנוף לפיתוח ויזמות במדרג הפרטי והקולקטיבי כאחד. הערך המוסף "באסטרטגיית המסילות" הוא ביכולת לפרק את היבשת לגורמים, להציף את ערכי המקומיות ולשזירת ישראל כחוליה במארג זה.

בתכנון התחנות מוצעת סטרוקטורה גנרית הנשמעת בתא שטח ספציפי, ממנו נגזרים הערכים המקומיים בהתחשב בצרכים, מסורת תרבותית, תצורות בנייה וחומריות. כדי לבסס גישה זו, מוצגת היתכנות תכנונית לשתי תחנות: הראשונה בגיזבה, בירת דרום סודן והשנייה בבאר שבע, ישראל. המודל ההשוואתי נועד לחשוף את הדומות הטקטוניות לצד הערכים המקומיים שמאפיינים כל מקום, ולהציג התבוננות ניטרלית ככל האפשר ביחסי התמורה שנקמים סביב תנועת הרכבת.

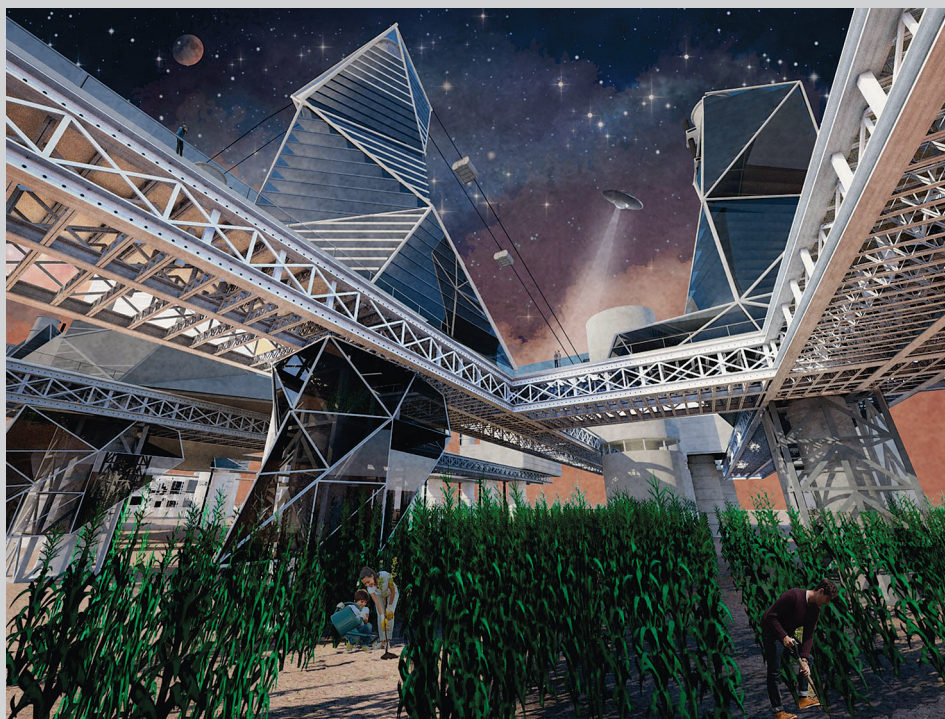

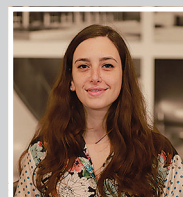
הפרויקט שלי מציע כלי אסטרטגי לקראת טרנספורמציה עולמית בשיא תפוקת הנפט, והצורך למצוא תחליפים ושימושים חדשים לסטרוקטורות תעשייתיות.

חיפה משלבת מגוון רבדים: שכונות מגורים, ים, תרבות והיסטוריה לצד אפיונה כעיר מתועשת שעיקרה תעשיית נפט. תעשייה זו מהווה 25% מהתעשייה הארצית המרוכזת ב-4% מהמדינה והיא משמשת כמרכז כלכלי ופוליטי החשוב במזרח התיכון. מתחם בז'ן, השוכן במקום אסטרטגי במפרץ חיפה, מסמל את זהות וזיכרון התיעוש מחד ואת הזיהום מאידך.

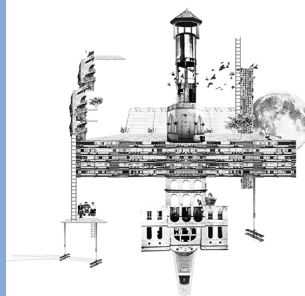
לפי כלכלנים רבים בעולם, הנפט הוא חומר גלם שמשאביו סופיים. מה יקרה כאשר הנפט יגמר? שאלה זו משמשת כנקודת מוצא עיקרית להתפתחות מקרה הבוחן. הפרויקט דן בסוגיית "שיא תפוקת הנפט", מושג המתייחס לפרק זמן עתידי שבו חומר הגלם יגמר והעולם יאלץ לחפש תחליפים לייצור ובמקביל למצוא שימוש חדש לכל הסטרוקטורות התעשייתיות. פרק זמן זה מסמן את נקודת ההתחלה של שינוי גדול במרקם העירוני ודרך התנהלותו.

תוך התמקדות במתחם בז'ן, הפרויקט מציע כלי אסטרטגי לתכנון תשתית לקראת טרנספורמציה תעשייתית, כאשר התכנון האדריכלי לוקח חלק בתהליך טיהור המתחם והחזרתו למרקם העירוני. הפרויקט יוצר מרחב תעשייתי ועירוני, ספרה אקולוגית ובה מרחב נקי מזיהומי קרקע ואוויר ומשתתף בתהליכי טיהור וחינוך הקרקע המזוהמת באמצעות צמחייה, התנהלות ואורח חיים שונה, המתאים את עצמו לשינויי העתיד. זהו שלב ביניים אבולוציוני קריטי לקראת המעבר לעולם אקולוגי ובר קיימא.

פתח תקווה אחוה

מחצית שטח שטח

הפרויקט שואף לחשוף את לשד האדריכלות הישראלית על בסיס תכונות אופי מקומיות - "ישראליות", המזמרות לשפה אדריכלית מרחבית ופזיזת.

הפרויקט מתחיל בחיפוש אישי, ובניסיון להבין מה מניע אותי לעשייה אדריכלית. הבנתי שיש קשר אימננטי בין האדם למרחב שבו הוא שוהה, ולהפך. העיר שלי, המקום שבו גדלתי, מהווה חלק מהזהות שלי. העיר תמיד הייתה שם עבורי, והפרויקט מספק הזדמנות להגיב לתחושת המחויבות שלי למקום.

מתוך הבנה זו, התהייה המרכזית בפרויקט: מהי אדריכלות ישראלית? האם יש דבר כזה?

בעזרת ספרו של אבא אלחנני, "האדריכלות הישראלית במאה ה-20", ניסיתי להבין את לב האדריכלות הישראלית. נראה כי בכל תקופה ישנם הלכי רוח שמביאים ארצה טכניקות, חומרים וסגנון אדריכלי אחר. בשנים שלאחר הקמת המדינה, מניעים חברתיים הם שקבעו על פי רוב את סדר היום האדריכלי. החל משנות השמונים למאה העשרים, הביטוי האינדיבידואלי צבר תאוצה (בהתאמה למגמות מערביות) ותקופה זו מאופיינת בחוסר זהות אדריכלית מקומית.

בשלב זה בפרויקט עלתה התהייה השנייה: מהי ישראליות? בספרו "צופן הישראליות" מונה גד יאיר עשר תכונות אנושיות של הישראלי. מתוך אלה בחרתי חמש תכונות שסקרנו אותי בהיבט אדריכלי. וכך נוצרה הבעה מרחבית תלת-ממדית לכל תכונה אנושית שנבחרה, מעין מילון מרחבי שאפשר לעשות בו שימוש תכנוני. חשוב לציין שאופן הפעולה הפרשני של המרחב הוא אישי ולא אוניברסלי, יתכן ואחרים יפרשו כל תכונה באופן אחר.

העיר המשמעותית בחיי היא פתח תקווה, שבה נעשה חיפוש אחר מקום אשר בזעיר אנפין מבטא את חוסר הזהות: גבעת השלושה הישנה, הממוקמת בלב פתח תקווה. במקום זה הפרויקט קורם עור וגידים על בסיס הכלי הפרשני החדש. המטרה שהובילה את הפרויקט הייתה הרצון ליצור אדריכלות שיוצרת הזדהות בקרב המשתמשים שלה, אולי אעז ואומר - אדריכלות ישראלית מקומית.

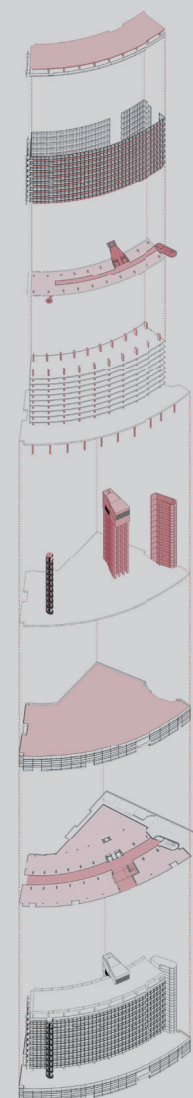

בפרויקט זה שימרתי את בית אל-על בתל אביב תוך הסבתו ממגדל משרדים למגורים וחיבורו לחצר האחורית באמצעות מרחב ציבורי חדש.

בכל אחד מן המגדלים שנבנו בתל אביב התקיימה עסקה תכנונית, שבמסגרתה מומשו יעדים עירוניים באמצעות מימון יזמי. בית אל-על הוא דוגמה למגדל שנבנה על קרקע ציבורית שעליה עמד בית העם בתל אביב, כאשר היזמים קיבלו זכויות בניה מנופחות עבור משרדים ומסחר ואילו הציבור לא קיבל כל תמורה. עסקאות מסוג זה פוגעות באינטרס הציבורי באופן ישיר ובעקיפין והרווחים המרחביים והכספיים שמופנים לציבור קטנים משמעותית מאלה שמגיעים ליזמים (מרגלית 2013).

אל מול המודל הקיים, אני מציע מודל חדש שבו המגדל מחזיר לציבור יותר שטחים ממה שהוא גוזל. בית אל-על, אחד המגדלים הראשונים בעיר, הוכרז לאחרונה כבניין לשימור. מיקומו בבלוק הגדסי התל אביבי מאפשר לחברו ל"חצר האחורית" בקומת המסד, תוך יצירת מרחב ציבורי פתוח ומזמין הן בתוך המבנה והן על גג קומת המסד שלו. עלויות השימור ממומנות באמצעות הסבת קומות המשרדים למגורים, שיוצרות מרחב הפעיל בכל שעות היממה. כמו כן, במסגרת הפרויקט תוכנן מבנה משרדים חדש על רחוב בן-יהודה ומבנה מגורים על רחוב בוגרשוב, אשר מאפשרים מעבר חופשי לחצר הפנימית. הבניה החדשה נעשתה בהתאמה לתכנית לב העיר של תל אביב ובשפה השואבת את מקורותיה מן הברוטליזם הישראלי של אמצע המאה בדגש על המנח האופקי, אורנמנט הבטון והטקטוניקה של המבנה. באמצעות ההתערבות בחזית האחורית של בית אל-על בלבד הצלחתי ליצור נקודת מבט חדשה על הבניין מתוך החצר הפנימית ולהותיר על כנה את החזית המיתולוגית הראשית.

אני מאמין שהמרחב הציבורי אשר יצרתי בלב הבלוק התל אביבי בפרויקט זה יכול להתקיים במקומות נוספים בעיר. שימור בית אל-על באמצעות חיבורו לחצר הפנימית הוא מניפסט של תפישה תכנונית זו.

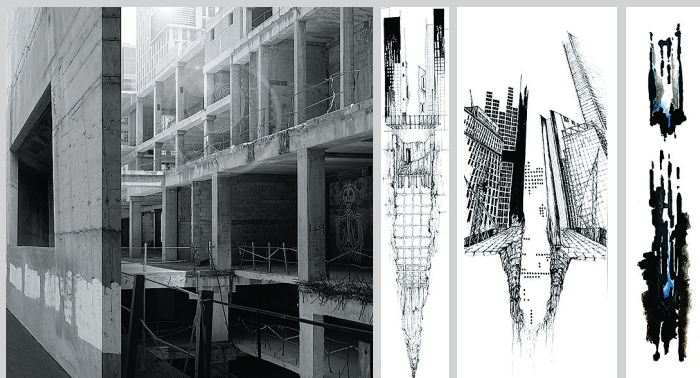
אוניברסיטת אריאל בשומרון -
ביה"ס לאדריכלותשם הפרויקט
על הבנייה
ועל הריק

ביסוד הפרויקט ניצבת מערכת היחסים שבין החומר לריק במרחב הבנוי. חקרתי כיצד אפשר להשתמש בריק כיסוד וככלי ארכיטקטוני מהותי לבחינת העיר והאופן שבו היא אמורה לכונן את עצמה עבור האדם. בהקשר הזה עניין אותי היחס שבין מרחב והשפעתו על התודעה, בין חלל היוצר חרדה למרחב המעניק אפשרות לאיזון ולנחמה.

בכל אחת מפעולות הבנייה שאותן אנו מבצעים מתקיים יחס לריק, באופן זה או אחר. הפעולה הראשונה מתבצעת על ידי גריעת חומר מן האדמה. זו יוצרת בור, אשר מכיל את נוכחות הריק במרחב. הפעולה השנייה היא ייסוד והקמת השלד, המגדיר את המרחב שבו מתקיים הריק. הפעולה הסופית היא יצירת חומר, כיסוי הבור וכך, דחיקת הריק החוצה.

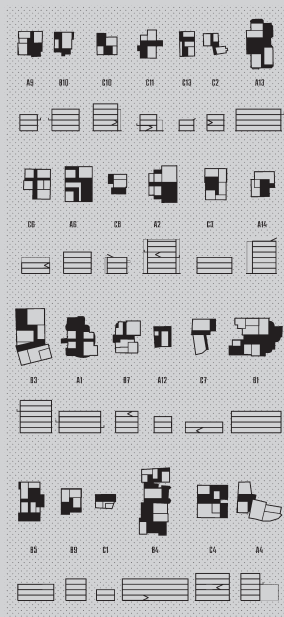
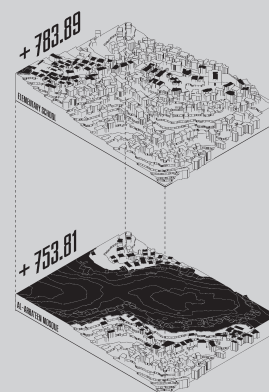
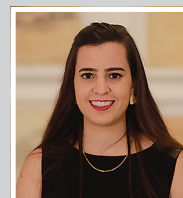
עם הצמיחה ברצון האנושי להתקיים במרחב העירוני נוצר צורך להתפשט לגובה. השינויים התדירים בעיר מובילים לתאוצת בנייה, אשר מעוותת את חתך הרחוב ומייצרת פרופורציות קיצוניות של בורות אל מול מגדלים, בשטח מצומצם. החלל העירוני הופך למרחב כאוטי, המרחב הפיזי והתודעתי היציב מתערער ונוצרת תשתית לחרדה מרחבית. על מנת לאזן תופעה זו, יש צורך במרחב ריק, העומד כנגד הסיטואציה הכאוטית ואשר באמצעותו יוכל האדם להסתגל להשתנות התמידית של העיר.

בבני ברק קיים שלד מבנה המהווה נוכחות קיצונית של מרחב ריק בעיר, שבעיני מציע דוגמה למרחב המגדיר ריק מסוג חדש ולאופן שבו אפשר לייצג תופעה זו במרחב העיר. הבנתי כי מתוך פעולות הבנייה, פעירת הבור, יצירת השלד והקפאה של פעולת המילוי, נפתחת אפשרות לחולל קונסטרוקציה חדשה לעיר, אשר מכילה את המרחב הריק בתוכה כמרחב לגיטימי. האם עבודה עם ריק והענקת אפשרות לנוכחותו במרחב יכול לאפשר מעבר תודעתי ופיזי ממרחב המייצר מצב חרדתי קיומי לעבר מרחב בנוי המאפשר איזון ונחמה?

טכניון חיפה - הפקולטה
לארכיטקטורה ובינוי ערים

שם הפרויקט
אל-עיסאווייה
אלמנטס

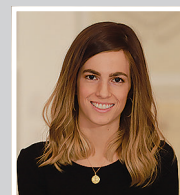
בין האלמנטים המבניים הקיימים בשכונת אל-עיסאווייה שבירושלים לבין הכוחות החוסמים את התפתחותה צומחת יצירתיות של התושבים, הנתפסת כפוטנציאל תכנוני לפרויקט.

שכונת אל-עיסאווייה היא כפר ערבי פלסטיני שבעקבות המלחמה ב-1967 הפך לשכונה במזרח ירושלים. התפתחותה האורבנית לאורך השנים לרוב נתפסת כמקרה מובהק של ארכיטקטורה ללא ארכיטקטים. לטענתי, את תפקיד הארכיטקטים ממלאים כוחות שונים השותפים בעיצובה ואף מכוננים את המשך הפיתוח של השכונה. אצביע על ארבעה כוחות מרכזיים: המילטריזם, הקונטקסט האורבני, הטופוגרפיה והמבנה החמולתי.

בהינתן שאל-עיסאווייה לא תוכננה כשכונה, אי אפשר ליישם בה התערבות לצורך תכנון עכשווי במתודה התכנונית הקלאסית של מבט מלמעלה והיא מחייבת פעולה המתייחסת לאותם כוחות הפועלים בשכונה. כוחות אלה הם חסם לפיתוחה האורבני, הכלכלי והפוליטי-חברתי של השכונה, ובאותה העת הם גם מנוע ליצירתיות אשר מתהווה מתוך הדחף במציאת פתרונות ולשימוש מחדש במרחב ובעיקר באלמנטים המבניים הקיימים. תושבי השכונה נאלצים להשתמש באותם אלמנטים בצורה חדשה ולהעניק להם תפקיד אלטרנטיבי במטרה להתגבר על ארבעת הכוחות. כך לדוגמה מרפסות הבתים מחפות על החוסר בשטחים פתוחים והופכות לחצר האחורית של הבית, אך גם לחזית המפגש האלים בין דיירי הבית הקבועים לבין דיירי הזמניים – החיילים הפורצים לשכונה על בסיס יומימי.

גג, מדרגות, חצר ומרפסת הם חלק מן האלמנטים שמחוללים טרנספורמציות מרחביות המומרים לשימושים חדשים ומשרתים את הצורך של התושבים בתפקודי חלים דואליים אשר יחד עם האלמנטים שמרכיבים אותם יוצרים פרוגרמות חדשות. טרנספורמציות מרחביות אלה ופתרונות התושבים היו עבורי מקור השראה, מנוע וכלי לפעול במרחב. דואליות דורשת התבוננות והיכרות אינטימית עם המרחב, המלווה בזיהוי הפוטנציאל באלמנטים ובגישור בין החללים השונים באמצעות אותם אלמנטים, תוך המרת החסמים ליצירתיות שתקל ותשפר את חיי היום-יום של תושביה.

היצירתיות בשימוש באלמנטים, תוך תיווך וגישור בין החללים השונים- הפרטיים והציבוריים, מייצרת מערכת אלטרנטיבית חדשה המשנה את היחסים במרחב. מתקבלת קומה ציבורית, המחברת בין מגוון הפעילויות היומיומיות דרך האלמנטים, כך שחלק מהבית הפרטי הופך למרחב ציבורי, ואף ציבורי-פוליטי, אחד רציף. גמישות, רצף, חיבור, בטחון, מרחב פנים מוגן, הסכמה וקהילתיות הם המופעים החדשים שמבנים את מרחב אל-עיסאווייה האלטרנטיבי החדש ומכוננים את תושביה כסובייקטים אקטיביים.

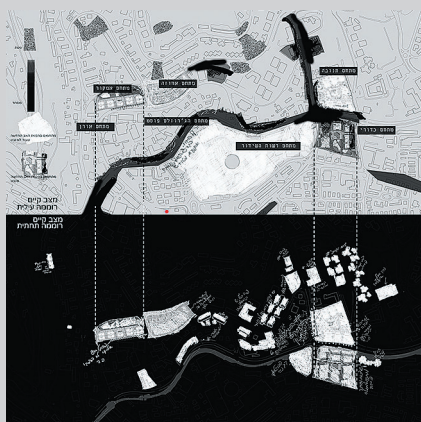
הפרויקט מציע דיאלוג בין מציאות נוכחית של מגורים בחניונים תת-קרקעיים למחשבה עתידנית על חיים איכותיים בתת-הקרקע.

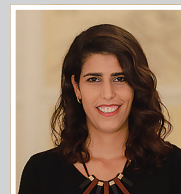
בשנת 2018 ירושלים מתמודדת עם תופעה מאיימת, מאות דירות בלתי חוקיות הנבנות בתת-הקרקע מציפות את העיר. לרוב מדובר בזוגות צעירים המעוניינים לגור ליד ההורים לתקופה זמנית ומרביתם מרוצים ממצבם. לכאורה, נראה שמדובר בפתרון רע, אולם בהתחשב במחסור בקרקע ובציפוף העירוני, מהלך זה מתברר כפתרון רלוונטי הדורש מענה עכשווי ויצירתי העושה שימוש בטכנולוגיות חדישות.

ירושלים של מטה המוצעת בפרויקט חיה ונושמת מתחת לאדמה, לעיתים היא פוגשת בעיר העליונה ולעיתים מתכחשת אליה. אולי אלו שני עולמות שונים? אולי עולם אחד? עובדה אחת שאינה מוטלת בספק היא שהיא כבר קיימת וקעת יש לשאול: כיצד נגיב אליה? ייחודיותו של הפרויקט טמונה בניסיון ללכת עם התופעה ולא נגדה – למנף ולתכנן אותה בצורה מושכלת המאפשרת איכות חיים. שכונת רוממה שבירושלים היא אולי הדוגמה הקיצונית ביותר לתופעה זו. בימים אלו היא עוברת הסבה מאזורי תעשייה למגורים וחניוני הענק הנבנים תחת המגדלים, הופכים מיד לקומות מגורים ומסחר. בעקבות הגידול באוכלוסייה סובלת השכונה ממחסור חמור בשטחים פתוחים ובמוסדות ציבור.

הפרויקט מציע מרחב אורבני תת-קרקעי שתחילתו בצומת ירמיהו-שמגר וסופו בוואדי רוממה, תוך אריגת מערך המגורים הקיים במערך רב-שימושי חדש של רחוב פנימי המכיל מגורים, מסחר ומוסדות ציבור. נקודות ההשקה שלו עם מפלסי הרחובות הקיימים משמשות כשטחים פתוחים משמעותיים. ברמת יחידות המגורים, מוצע תכנון למערכת תת-קרקעית המסוגלת לקלוט אור ואוויר על ידי שימוש במראות, בריכות מים וסיבים אופטיים.

הורתו של הפרויקט היא מצוקה המציבה בפנינו אתגר, אולם בה בעת הוא מעניק לנו מבט מחודש על הערים שלנו ופורש בפנינו עתיד שאולי אינו כה רחוק. אם נוכל להשתמש במכוניות אוטונומיות וברובוטים. מה מונע בעדנו לנצל את המשאב הזמין יותר מכל – האדמה?

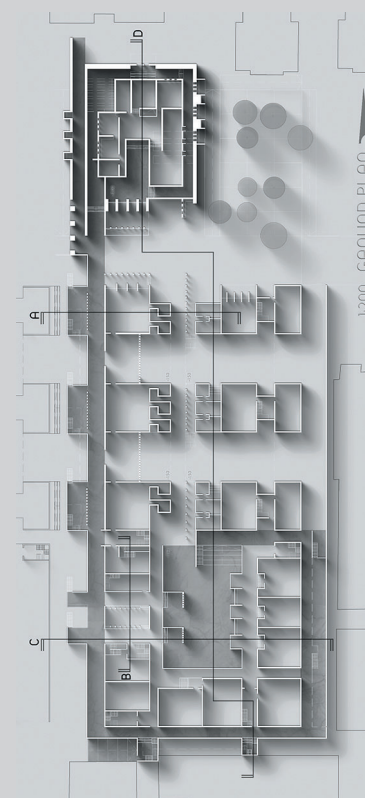
הפרויקט דן במושג הגבול כמקום. כמקרה בוחן נבחר רחוב "הגבול" שבין יפו לבת ים.

ארכיטקטורה מאופיינת בגבולותיה בסוגי המצבים שהיא מייצרת הבאים לידי ביטוי בטקטוניקה, כלומר במרחבים ובחומרים השונים. בתפיסה הרווחת, גבול מובן כמצב פיזי התוחם גוף או חלל או מפריד בין שני מצבים בצורה בינארית וצורתו לרוב קווית. בפרויקט אני דנה במושג הגבול כמקום, הווה אומר כסוג של אירוע והתרחשות. הדיון מתבסס על חקר תופעה זו כפי שהיא מופיעה בהגותם של היידגר ודרידה. לדידו של היידגר, הגבול הוא מקום שבו משהו חדש מתחיל את נוכחותו ואילו הפילוסוף הצרפתי דרידה הגדיר את גבולות העיר כסף שבו מתקיימת הכפפת חוק אחד לאחר. לפי דרידה, החוקיות החדשה מפרה את אידאל האוטונומיה העירונית ומייצרת מצב חדש שבו שורשיו של הגבול נעוצים באחרות.

מתוך הגדרות אלה ניסחתי הגדרה חדשה: גבול כמקום שבו פרשנות של רקמה קיימת מאפשרת, תודות לאופן בניית המרחב שלה כפתוחה, לתוכן חדש להיכנס לתוכה. מתוך כך נוצר מעין מצב שלישי בין שני מצבים, המכיל את תמצית המרקם של שני התכנים. מבחינה עירונית, נקודת המוצא של הפרויקט הייתה התבוננות ברצף השדרות מתל אביב ליפו וזיהוי "פרקים" (כיכר הבימה, כיכר רבין, כיכר אתרים) ו"זרועות" (מעין גבולות פנימיים) הנשלחות מן הפרקים ויורדות אל הים. זהו הבסיס לגבול שאותו אני מבקשת לייצר.

מודל השדרה בתל אביב מושלך על שדרות ירושלים ושדרות העצמאות - מיפו לבת ים.

כמקרה בוחן נבחר רחוב שמחה הולצברג (רחוב "הגבול"). זהו אמנם גבול מוניציפלי בין שתי הערים, אך הוא הבסיס להכנסת חוויה ותוכן נוסף למרחב זה. אפיינתי את יפו כעיר המייצרת תנועה היורדת אל הים ואילו את בת ים כעיר היוצרת תנועה פנימית המקבילה לים. חקרתי את טיפוסי הבניין האופייניים לכל אחת מן הערים - הבית הערבי ביפו והשיכון בבת ים - ומהם בחרתי עקרונות תכנון שליוו אותי לאורך הפרויקט.

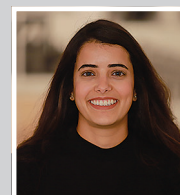

12

הילה רחימה

המרכז האקדמי ויצו חיפה -
המחלקה לארכיטקטורה

שם הפרויקט
ניכר רבים

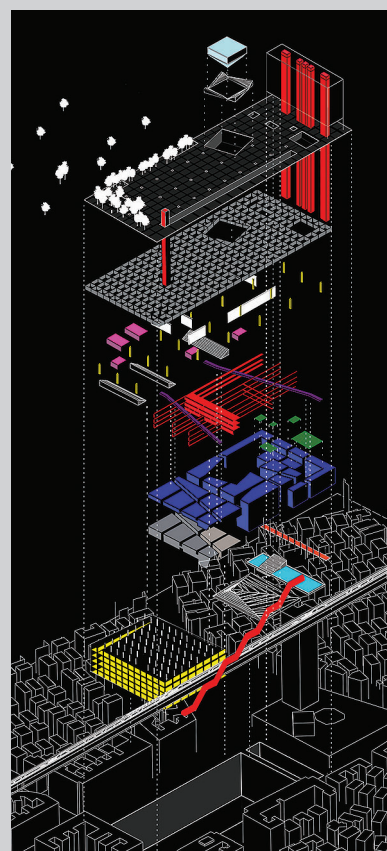
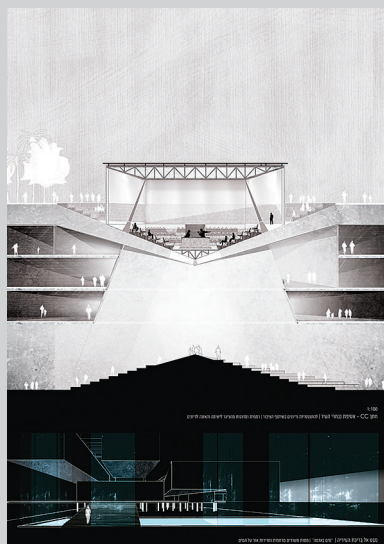
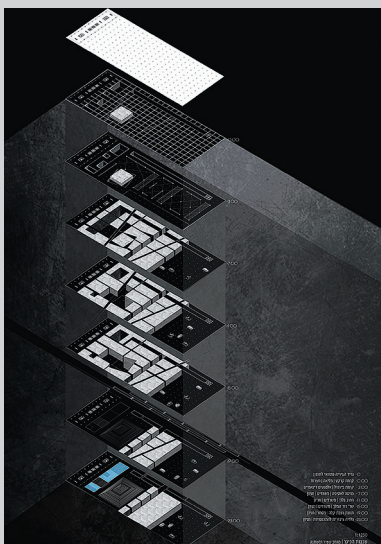
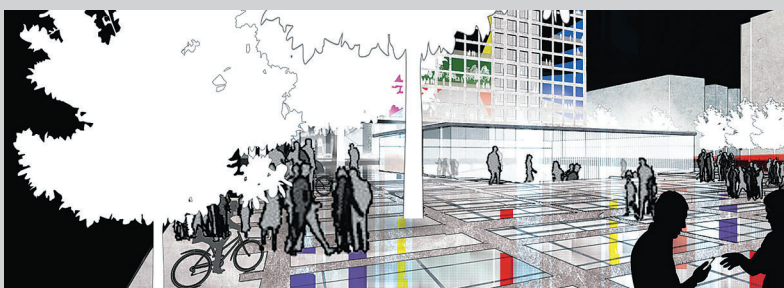

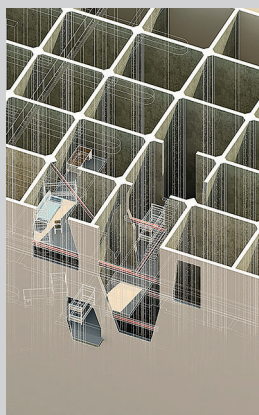
הפרויקט מציע חשיבה מחודשת על המרחב הציבורי העירוני ועוסק בכיכר רבין שבתל אביב ובתחנת הרכבת הקלה העתידית המתוכננת במקום.

הפרויקט מנצל את ההזדמנויות שמזמנות עבודות החפירה התת-קרקעיות בעיר ובכיכר לטובת הקמת הרכבת הקלה, ומציע מרחב תת-קרקעי עשיר. הוא קורא לחיזוק מעמדה היומיומי של הכיכר כמרחב של התכנסות קהילתית וכמקום פנאי ובילוי.

ברמה הרעיונית, הפרויקט מערער על אחד הסמלים המרכזיים של הקולקטיב הישראלי ומציע מערך חלופי לכיכר רבין, הכולל עולם של מטה ועולם של מעלה. סמיכותם של העולמות "הפגיעה באתר המקודש" (ביטול המרפסת, שינוי יעוד בניין העיריה, פעירת חורים בקרקע ועוד) מסמנים ערעור על הסדר של המקום. בניין העיריה האייקוני מגלם את ייצוגה של הסמכות השלטונית בעיר. העמדתו, ממדיו וארגונו הפנימי יוצרים מערכת יחסים פורמלית המתאפיינת בניתוק מכוון בין בניין השלטון הציבורי ובין הציבור עצמו.

הפרויקט מבקש לשנות את היחסים המוכרים במרחב, באמצעות הורדת שימושי העיריה אל המרחב התת-קרקעי והפיכת המבנה למרחב עירוני ציבורי. בכך הוא מבקש להחזיר את הכיכר לציבור ולתכנן מרחב דמוקרטי באמת.

הפרויקט מזהה בערכים שמתקיימים במרחבי השוליים אלטרנטיבה לאלה של המרחב הקפיטליסטי הגנרי, ומיישם אותם דרך פתיחת חזית הים של חיפה.

בעיר הקפיטליסטית, המרחב נשלט על ידי מעט כוחות שמכפיפים אותו דרך הסתכלות רציונאלית לחלוקה לאזורים פונקציונאליים. המרחב עובר רדוקציה והופך לחד-משמעי. התכנית המוצעת כיום לפתיחת חזית הים של חיפה מבוססת על אותם עקרונות, הנמל מתרוקן והתשתיות שלו הופכות לתפאורה למרחב של צרכנות שיודע לתפקד רק ככזה.

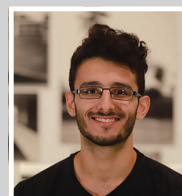
הפרויקט מציג אלטרנטיבה לתכנית המוצעת לפתיחת חזית הים, מתוך התבוננות ולמידה של מרחבי השוליים בתוך העיר, שהם אולי המרחבים היחידים שמצליחים לחמוק מההיגיון הקפיטליסטי-ביורוקרטי שמחבר בין הון לשלטון.

במרחבי השוליים, האדריכלות תמיד עוקבת אחרי הקיים, משתמשת בו כתשתית ומכרסמת בתוכו שכבות חדשות. אין בה היררכיה ברורה בין חשוב ושולי או בין חוץ ופנים, ומתקיימת בה תלות הדדית בין המרכיבים והשכבות השונים. כל אלה מונעים ממנה מ להיות סכמטית ואוטומטית והמרחב שנוצר עקב כך הוא יותר מורכב, פלורליסטי ועשיר. הפרויקט מנתח את אותם מרחבים ומחלץ מהם מערך כלים תכנוניים אותם אני מיישם בתחום ההתערבות הנבחר. בניגוד לתפיסה הבורגנית של העיר כאוסף יחידות פרטיות, הפרויקט מסתכל על העיר הקיימת כתשתית ומכרסם בתוכה מערכת עירונית. מערכת זו בנויה משלושה חלקים: השכונות הישנות על דרך יפו, ממגורת דגון והנמל. תחום ההתערבות שנבחר מאפשר לאנשי השוליים שחיים בשכונות אלה לפרוץ את גבולותיה הנוכחיים של עיר המגורים, להשיג משאבים כלכליים וליהנות מהים.

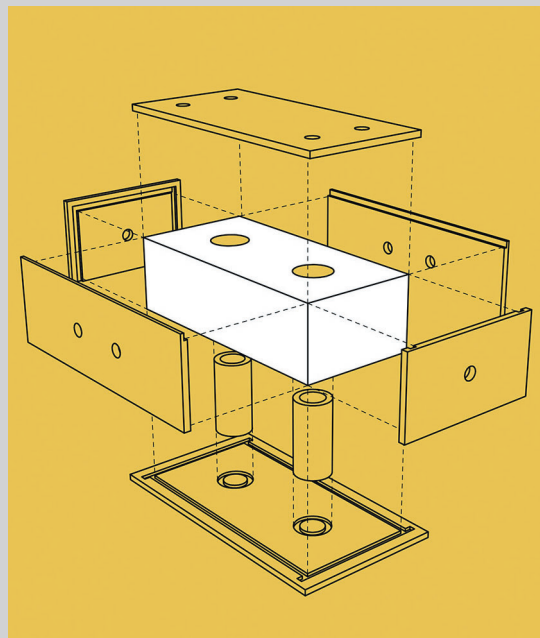
חוסין יאסין

טכניון חיפה - הפקולטה
לארכיטקטורה ובינוי ערים

שם הפרויקט
CITY OF THE
POWERLESS

13

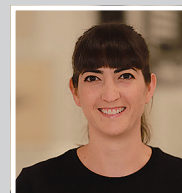

14

בקה קרום

אוניברסיטת ת"א - ביה"ס
לאדריכלות ע"ש דוד עזריאלי

שם הפרויקט
NO MAN'S LAND

no man's land הוא מרכז קהילתי לנשים הנמצא בתוך מחנה פליטים. המרכז מתגבר על אתגרים רבים הניצבים בפני הפליטים כיום דרך בחינה מחדש של תכנון, חומרי בנייה ומימד הזמן.

פליטים אינם תופעה חדשה או כזו שצפויה להיעלם. 68.5 מיליון עקורים עדיין מתגוררים במחנות ומקלטים זמניים, שבהם הם שוהים בממוצע 17 שנים לאחר עקירתם. כאזרחים גלובליים, המחויבות המוסרית המוטלת עלינו להתמודד עם מצב זה חוצה גבולות השתייכות לאומית או דתית.

הפרויקט ממוקם במחנה הפליטים זעטרי שבירדן, המחנה הגדול ביותר לפליטים סוריים, אשר נשים וילדים מהווים כ-80% מאוכלוסייתו. הפרויקט מציע דרך מעשית ומוחשית לסייע לפליטות ליצור מרכז שמתהלך על הגבול הדק שבין זמני לקבוע, דרך הקמת חלל שמגן ומעצים את הנשים, תוך שהוא מספק להן מקום בטוח לעבוד, ללמוד ואפילו ליהנות מהיותן נשים.

הקרקע במחנה הפליטים היא חול – חומר הגלם הזמין היחיד באתר השומם הזה. באמצעות מניפולציה אנושית אפשר להקשיח את החול, שיועד איך להיות קבוע ועם זאת גם איך להיעלם. הטכניקה להקשחת החול, יצירת הלבנים ובניית המרכז היא פשוטה ומושתתת על טכניקות לואו-טק, ובכך מאפשרת לפליטים לבנות אותו בעצמם.

המרכז ממוקם באופן רגיש במחנה. הוא מורכב מחצרות פנימיות ורנקולריות, הנבנות בטכניקות ובמיומנויות שנלמדו ונעשה בהן שימוש על ידי הפליטות. מטרת המרכז ליצור שינוי ותקווה הן בתוך המחנה והן עם מבט לעתיד.

הפרויקט מציע סט כלים מבוססי משחק המייצרים דו-שיח שיתופי ואינטראקטיבי בין אזרחים, מתכננים ורשויות בתהליכי תכנון ועיצוב המרחב.

ארגז החול | מגרש משחקים לתכנון המרחב כולל 2 פלטפורמות משחק דיגיטליות ו-4 משחקים שונים. את המשחקים אפשר לשחק בצורה אנלוגית, כמשחק קופסא ובאמצעות הכלים הדיגיטליים שפיתחתי הכוללים אפליקציה המאפשרת משחק מרחוק ומספקת נתונים על תהליך ההשתתפות, וטכנולוגית טאצ' ההופכת כל משטח הקרנה למסך מגע ולמעשה מייצרת קשר בין תנועה במרחב הפיזי למרחב הדיגיטלי.

הדיגיטציה של התהליך מאפשרת חווית משתמש מרגשת ואיסוף נתונים נרחב על המשחקים השונים. דאטה זה נאסף באמצעות מערכת איסוף מידע אל תוך ענן אשר ממנו יכול המתכנן לחלץ מידע מעובד המאפשר לייצר דו-שיח מתמשך בין שולחנו של המתכנן לבין המשתמשים עצמם.

המטרה היא לייצר מעורבות אקטיבית של התושבים בעיצוב המרחב סביבם, להנגיש מידע אדריכלי תכנוני, לשפר את מסוגלות התושבים להגיש התנגדויות מלומדות במידת הצורך תוך ייעול מערכת התכנון הסטטוטורית, לאסוף ידע מקומי ולהשמישו לכדי תוצר אדריכלי ולמעשה להסיט את השיח מקונפליקט אל עבר שיתוף. שימוש בעקרונות "המְשֻׁחָק" יוצר בסיס לשיח מחודש בין כלל הגורמים המעורבים בתכנון, תוך ניסוחה של שפה חדשה, ומאפשר למידה, חינוך, חילוף מידע והפיכתו לידע כחלק מתהליך של עשייה משותפת, כל זאת על אתר קונקרטי, בהיקף וקנה מידה רלוונטי.

כל משחק הוא אינדיבידואלי בעל חוקי משחק, מהלך משחקי, מטרות וסט תוצרים ייחודי. יחד עם זאת, המשחקים כולם פועלים כיחידה אחידה המייצרת תהליך הדרגתי כך, שסט הכלים שמיש למגוון רחב של קונפליקטים ותהליכי שיתוף תכנוניים שונים.

מגרש משחקים לתכנון המרחב ארגז החול

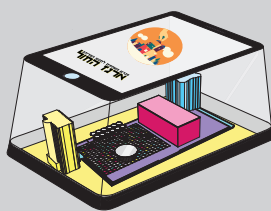
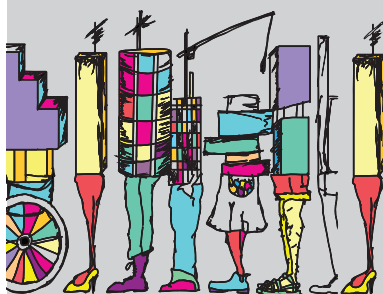
15

מעין פזידה

טכנין חיפה - הפקולטה
לארכיטקטורה ובינוי ערים

שם הפרויקט

ארגז החול |
מגרש משחקים
לתכנון המרחב

הזוכים בפרס עזריאלי לפרויקט סטודנטים לאדריכלות

2017

01

איילה ישואל

שם הפרויקט
תוספות

עבודתה של איילה ישראל בוחנת את תופעת תוספות הבנייה הרווחת בשיכונים בשכונת ג'סי כהן בחולון ומציעה אלטרנטיבה למסלולי ההתחדשות העירונית הקיימים על ידי שימוש בפרקטיקה זו. באמצעות שימוש בתורת המשחקים, מעניק מסלול זה ערך לבעיות מקומיות ומאפשר להפוך אינטליגנציה מקומית למערכת מגורים ברת קיימא, המבקשת להגיב ולהתעדכן עם כל הוספה ושינוי בה. כך, מציע הפרויקט להפוך את מערכת התוספות הקיימת לאסטרטגיה תכנונית כוללת המאפשרת לעבות את השכונה מבלי לפגוע באופייה הקיים, ולהפוך את השיכון למחולל ההתחדשות ואת הדייר ליוזם. בשנה שחלפה מאז זכייתה בפרס, החלה ישראל לעבוד במשרד הפלטפורמה העירונית בתל אביב, העוסק בעיקר בתכנון מגורים ובפרויקטים של התחדשות עירונית, והיא מלמדת בבצלאל זו השנה השנייה.

02

ערן שושן

שם הפרויקט
מגדל הפיס

הפרויקט של ערן שושן עוסק בשאלת מקומה של כלכלת ההימורים החוקיים כמקור הכנסה ממסדי והשפעתה על המרחב הבנוי, החברתי והחינוכי שאותו הוא מממן. דרך דקונסטרוקציה מחקרית, בוחן הפרויקט את התהליכים המשפיעים על מנגנון ההימורים הממוסדים ואת תהליך ההאצה שלהם בחברה ובתרבות המקומית. הפרויקט עוצר, בוחן ומגבש את המניפסט הנוכחי של דרכי ההתמודדות ואסטרטגיית מפעל הפיס ביחס למרחבים שבהם הוא פועל ומעלה שאלות על אודות מתודולוגיה זו ופרדיגמת היחסים הקיימת בין כלכלת ההימורים למרחב החינוכי במדינה. התוצר הבנייני, כמו המחקר, מתפתח סביב הדיון על אודות היחסים המתגבשים בין המרחב החינוכי למרחב ההימורים, בין המרחב הממומן למרחב המממן. בגישת צורה עוקבת סיפור, מגדל הפיס מתגבש כמונומנט ציבורי-היברידי המייצג סיפור מקומי על אודות חברה, הימורים ואדריכלות. בשנה שחלפה מאז זכייתו בפרס, מתמחה שושן במשרד בר אוריין אדריכלים ועוסק במגוון פרויקטים בארץ ובחו"ל.

03

הילה דוד

שם הפרויקט
רצפת הזמן

הפרויקט של הילה דוד דן בתופעת המוות במרחב, בניסיון לחלץ את המוות מן "הסופיות שלו". החיפוש הפך לכלי פרשני ביקורתי, שדרכו נעשה ניסיון לנסח: מהו מרחב המוות בעיר? ומהי העיר שלצדו? אנו כחברה יצרנו עיר "אחרת" שבה שיכנו את המתים זה לצד זה. מרחב זה הפך לשדה זיכרונות סטטיים, אוסף מצבות שמעלות על הדעת מצבור קופסאות אבן. דרך שפת הרישום בעיפרון, ניסתה דוד לפרק את הקיים ובכך להנכיח את הפער שפותח המוות במרחב אל מול העיר. אותו הפער מאפשר התרחשויות של שתי פעולות בו זמנית: מצד אחד, הבעת ביקורת על הקיים, ומנגד, יצירת מרחבים ותנועות חסרים היום בעיר הגנרית, ומזכירים לעיר את המוות, כמו גם את העירוניות כיום, כהיעדר. במהלך השנה שחלפה מאז זכייתה בפרס, החלה דוד לעבוד כמתמחה במשרד דניאל אורד, אדריכלים. בנוסף, עתיד הפרויקט שלה להתפרסם במגזין ארכיטקסט.